

Nr 203.

Uppläst och godkänd i första kammaren den 4 september 1914.

» » » i andra kammaren den 4 september 1914.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl.
Maj:ts proposition nr 116 med förslag till lag om änd-
ring i vissa delar av sjölagen.*

(Särskilda utskottets nr 2 utlåtande nr 1.)

Till Konungen.

Genom en den 29 maj 1914 dagtecknad, till riksdagen avlåten proposition nr 116, har Eders Kungl. Maj:t under återopande av det propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga propositionen bilagt förslag till lag om ändring i vissa delar av sjölagen.

Riksdagen får härigenom meddela, att riksdagen, som icke kunnat i oförändrat skick bifalla detta förslag, i anledning av propositionen samt inom riksdagen i ämnet väckt motion, för sin del antagit följande

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 14 saml. 61 häft. (Nr 203.) 1

LAG

om ändring i vissa delar av sjölagen.

Härigenom förordnas, med upphävande av 318 § sjölagen, dels att överskriften till tolfte kapitlet sjölagen skall erhålla lydelsen »ansvarsbestämmelser», dels att i sjölagen skall införas en ny § med beteckning 5 a, av den lydelse nedan sägs, dels ock att 6, 26, 32, 37, 40, 44, 45, 52, 70, 71, 80, 87, 90, 96, 108, 285, 288, 289, 292, 296, 302, 306, 311, 314—317 samt 319—321 §§ samma lag skola erhålla följande ändrade lydelse:

5 a §.

Fartyg skall, när det till sjöfart nyttjas, vara i sjövärdigt skick och behörigen utrustat samt så inrättat, att nödigt skydd mot olycksfall och ohälsa beredes de ombordvarande. Bostäder ombord å fartyg skola vara tillräckliga och lämpliga. Fartygs inrättningar och redskap skola, när arbete med dem utföres, erbjuda tillräcklig säkerhet till förekommande av olycksfall och ohälsa.

Fartyg skall vara bemannat på ett betryggande sätt; och må i intet fall för resa, som under vanliga förhållanden kräver mer än tolv timmars oavbruten gång eller eljest är sådan, att skeppstjänsten måste indelas på skift, fartyget hava mindre däcksbesättning än som jämte befälet är i vardera av två vakter tillräcklig för skeppstjänsten å däck, medan fartyget är i gång, ej heller, om det är ångfartyg, mindre maskinbesättning än som jämte maskinbefälet är i vardera av två vakter tillräcklig för skeppstjänsten i maskinen under fartygets gång.

För resa skall fartyg vara så lastat eller barlastat, att säkerheten för fartyg, liv eller gods ej äventyras.

Närmare föreskrifter om vad i förenämnda avseenden skall iakttagas så ock särskilda bestämmelser rörande passagerarfartyg utfärdas av Konungen.

6 §.

Fartyg, som lidit skada, skall anses icke vara iståndsättligt, ej allenast när iståndsättning är omöjlig eller, där iståndsättningen måste äga

rum å annan ort, fartyget icke kan föras dit, utan jämväl i det fall, att fartyget icke är värt att iståndsättas. Uppstår fråga, huruvida fartyg efter timad skada bör anses vara iståndsättligt eller icke, skall yttrande därom avgivas av besiktningsmän, utsedda på sätt 41 § bestämmer. När besiktning sker inom riket, åligge det besiktningsmännen att avfordra fartygets befälhavare den nationalitetshandling eller det i 4 § omförmälda hemortsbevis, varmed fartyget må vara försett, samt att, därest fartyget förklaras icke vara iståndsättligt, ofördröjligen till kommerskollegium insända avskrift av det avgivna yttrandet jämte den handling av nu nämnt slag, som de mottagit, ävensom handling, utvisande, att de äro behörigen utsedda.

26 §.

Befälhavaren åligge att tillse, att fartyget är i samtliga de avseenden, som i 5 a § omförmälas, i behörigt skick.

Innan resa anträdes skall han särskilt tillse:

1) att fartyget är tillräckligen försett med proviant, vatten och läkemedel samt, där fartyget är ångfartyg, med kol och övriga för maskinens drift nödiga ämnen; att nödiga signalapparater, bärgnings- och eldsläckningsredskap, sjökort, seglingsbeskrivningar, fyrlistor, nautiska tabellverk samt nautiska publikationer och instrument finnas ombord, ävensom att bärgnings- och eldsläckningsredskap samt lod och lodapparater äro klara till omedelbart bruk;

2) att ej större last intages, än fartyget kan bekvämligen bära och rymma, och att fartyget i intet fall lastas djupare än som angives genom det lastmärke, som må vara tillämpligt; att gods, som inlastas, behörigen stuvvas; att fartyget är försett med allt vad till lastens trygghet erfordras, såsom garnering, stöttor, underlag, skott och surringar, samt att skeppsluckorna behörigen tillslutas och skalkas; att, där däckslast lämpligen kan föras, den är försedd med nödiga stöttor och, om så erfordras, med mantäta vandringsrelingar; att däckslast icke belamrar båtar eller andra bärgningsredskap, styrledningar, nedgångskappar, vattenportar, förhållningsvinschar eller ankarspel och icke heller är så anbragt, att den väsentligen försvårar fartygets manövrering; ävensom att däckslasten icke är större, än att fartyget vid avgång från hamn ligger utan slagsida, orsakad av däckslastens övervikt, och icke heller skäligen kan antagas bliva rankt under resan;

3) att, då fartyget har barlast, denna är lämplig och tillräcklig samt så anbragt, att den icke må förskjuta sig under resan;

4) att fartyget i lastrum och där det eljest må vara behöfligt tätas så, att last eller barlast icke kan oklara befintliga länsanordningar; att, där fartyget för last av spannmål eller annan last, som har benägenhet att förskjuta sig, det förses med säkra skott eller andra anordningar till förekommande av lastens förskjutning; samt att, om fartyget för last, som i annat avseende kan medföra fara för fartyg eller gods eller för ombordvarandes liv eller hälsa, behöfliga försiktighetsåtgärder vidtagas.

Befälhavaren åligger ock att hålla uppsikt därå, att, när arbete ombord utföres eller skeppstjänst vare sig ombord eller i land förrättas, nödiga anordningar till skydd mot olycksfall och ohälsa finnas vidtagna i enlighet med de föreskrifter, som kunna vara av Konungen meddelade.

Har fartyget grundstött eller har eljest någon händelse inträffat, varav skada kan antagas hava uppstått, åligger befälhavaren att, så snart undersökning kan äga rum, därom foga anstalt.

32 §.

Befälhavaren åligger att tillse: att vaktmanskap finnes å däck; att, när fartyget icke ligger förtöjt i hamn eller eljest å säker ankarplats, sjövakthålles; att behörig utkik hålles; att icke såsom utkiksman eller såsom rorsman nyttjas den, som saknar normalt färgsinne; att behörigt vaktbefäl ständigt för kommandot ombord; att nödiga ortbestämningar och deviationsbestämningar företagas; samt att lodning verkställes, då sådan av förhållandena påkallas, särskildt i tjocka.

37 §.

I skeppsdagboken böra noggranna uppgifter införas om allt, som under resan förefaller och varom kännedom kan vara till nytta för redare, lastägare, försäkringsgivare eller annan, vars rätt kan vara beroende av resans utgång. Däri bör sålunda antecknas:

1) när besättningen inträder i tjänst och därifrån avgår samt bemanningen vid avgång från hamn; när proviant och vatten tagas ombord samt vattenförrådets storlek vid avgång från hamn; när lastning eller lossning börjar och slutar, eller arbetet avbrytes, samt huru mycket för varje dag inlastas eller lossas; när barlast intages, dennas beskaffenhet och ungefärliga vikt samt huru den är anbragt, ävensom de anordningar, som vidtagits för att hindra dess förskjutning; om och i vilken ut-

sträckning främmande arbetsbiträde användes; fartygets djupgående för och akter samt fribord, då det lämnar hamn, så ock i allmänhet det skick, vari fartyget och dess redskap befinnas; lastens ungefärliga rymd eller vikt och förläggning samt dess beskaffenhet och tillstånd, ävensom, när däckslast intages, dennas mängd samt höjd och fördelning å däcken; huruvida fartyget vid avgång från hamn eller under resan har slagsida, vilket i sådant fall skall i grader, styrbord eller babord, tillika med anledningen, antecknas minst en gång dagligen; kompassernas justering och därvid befunda deviation samt utförda deviationsbestämningar; när fartyget avgår från och ankommer till eller förflyttas inom hamn, med angivande av huruvida och i vilken utsträckning främmande hjälp därvid användes; vind och väderlek, barometerstånd, strömsättning, kurser, fart, segelföring och tillryggalagd väglängd; lyktföring med angivna tider; lodningar, päjlingar och observationer samt de för varje dygn gjorda ortbestämningar, allt med noggrannt angivande av tid; den ortstid, efter vilken tiden ombord under dygnet räknas; när och var lots tages ombord och lämnar fartyget; när och på vilken plats å fartyget utkiksman är tillsatt; huru ofta pumpning äger rum, huru länge varje gång därmed fortsättes och vilken arbetsstyrka därvid användes samt vilken vattenhöjd iakttages vid pumparna ävensom i pikar, lastrum och tankar; när kölrent göres; reparationer och underhållsarbeten, utförligt angivna; besiktningar; när övning företages med bärgningsredskapen och vari sådan övning består;

2) när skeppsråd hålles, de därvid yttrade meningar och de beslut, befälhavaren fattar; börande de, vilka med befälhavaren deltagit i skeppsrådet, med sin underskrift bestyrka anteckningens riktighet;

3) när någon av besättningen eller någon för arbete eller såsom passagerare ombordvarande skadas, insjuknar eller dör, börande, då någon skadas, omständigheterna därvid utförligt angivas; när någon av besättningen rymmer; när och av vilken anledning befälhavaren finner nödvändigt att föreskriva sådan nedsättning eller omväxling i besättningens kost, som i 45 § sägs; när någon begår brott eller gör sig skyldig till fel eller försummelse i tjänsten, samt vad vid förhör, som med anledning härav hålles, förekommer;

4) när ofall träffar fartyg eller last, under angivande tillika av anledningen till olyckan, därmed sammanhängande omständigheter samt den åtgärd, som vidtages.

I maskindagboken skall uppgivas förrådet vid fartygets avgång från hamn av kol och övriga för maskinens drift nödiga ämnen, förbrukningen för varje dygn av samtliga dessa ämnen samt eljest allt, som

rör maskinens gång och skötsel. Anteckningar skola där särskilt göras om maskinens slagantal per minut, om länsrörs och ventilers beskaffenhet, om tankars fyllning och länsning, om pumpning med maskinpumpar av fartyget, dess pikar, lastrum, tankar och övriga rum, om maskinmanöver och tiden härför; när ofall träffar maskineri eller annan ledning än styrledning, omständigheterna därvid samt den åtgärd, som med anledning därav vidtages; när kölrent göres inom maskin- och pannrum; besiktningar å maskineri jämte beskrivning av underhålls- och reparationsarbeten.

Vid angivande av tid i maskindagboken skall följas samma ortstid, som användes i skeppsdagboken.

40 §.

Inträffar, medan fartyg till sjöfart nyttjas, någon händelse, som vållar skada å fartyg eller last eller som skäligen kan antagas hava sådan skada till följd, eller har genom olyckshändelse någon av besättningen eller någon ombordvarande person ljugit döden eller lidit svårare kroppsskada, eller har till följd av sammanstötning med annat fartyg eller annat föremål eljest timat skada eller olycka, som nyss är sagd, eller har någon av besättningen begått självmord, eller har ombord yppats ett flertal fall av smittosam sjukdom eller något fall av skörbjugg, beri-beri eller förgiftning, åligger det befälhavaren dels att inom riket till kommerskollegium eller utom riket till närmast varande svenske konsul ofördröjligen avgiva skriftlig rapport om händelsen, dels ock att, så snart ske kan, angående händelsen avgiva sjöförklaring.

I rapporten, som upprättas enligt ett av kommerskollegium fastställt formulär, vartill blankett av sjömanshus och av svensk konsul tillhandahålles, skall lämnas en utförlig framställning av den timade händelsen och av vad som kan tjäna till ledning för bedömandet av orsakerna därtill. Rapporten skall innehålla fullständig avskrift av vad som må vara i fartygets dagbok angående händelsen antecknat.

Inom riket avgives sjöförklaring inför rådstuvurätt i stapelstad; och skall befälhavaren hos rättens ordförande anmäla sig till förklaringsavgivande. Sådan anmälan skall göras skriftligen med uppgift å hela besättningen och de personer, vilka antagas kunna lämna upplysning i saken, ävensom, såvitt ske kan, å de personer, vilka saken kan angå eller deras ombud, samt vara åtföljd av avskrift av den ovannämnda rapporten.

Å utrikes ort avgives sjöförklaringen inför den myndighet, som därstädes är behörig att upptaga sådan, eller ock, efter anmälan, i den

ordning, som ovan sagts, inför svensk konsul; åliggande det i varje fall befälhavaren att för svenske konsuln å orten, eller, om där icke finnes sådan tjänsteman, för den svenske konsul, som under resan först anträffas, uppvisa dagboken och å densamma taga konsulns intyg om uppvisandet.

44 §.

Befälhavaren skall behandla sina underordnade så, som en god husfader anstår, och vid anordnande av det arbete, som erfordras, så vitt ske kan, taga hänsyn till envars ställning i tjänsten samt tillse, att besättningen beredes tillfälle till nödig sömn och vila. Kroppslig åga må han ej tilldela någon.

Å frivakter samt å söndagar eller andra här i riket brukliga helgdagar må befälhavaren icke ålägga besättningen arbete, som kan tåla uppskov. Han låte sig angeläget vara, att bön och gudstjänst ombord icke försummas.

45 §.

Befälhavaren skall tillse, att besättningen erhåller god och tillräcklig kost i enlighet med den för besättningar å svenska handelsfartyg fastställda spisordning. Finner befälhavaren under resa nödvändigt att nedsätta kosten, äge han rätt därtill; dock skall besättningen därför undfå skälig ersättning, vilken i händelse av tvist bestämmes av skiljemän. Befälhavaren äge jämväl att med avseende på klimat och hälsoförhållanden föreskriva lämplig omväxling i kosten, dock att besättningens rätt icke må därigenom inskränkas.

Äger utvikt av proviant rum, må befälhavaren ej förvägra besättningen att kontrollera utvikten.

Befälhavaren må icke övertaga besättningens kosthåll på entreprenad.

52 §.

Befälhavaren skall under resans fortgång giva redaren underrättelse om de åtgärder av vikt, som befälhavaren funnit erforderliga för fartygets eller de ombordvarandes säkerhet, om resans förlopp, därunder slutna avtal och ingångna förbindelser samt angående allt, varom kännedom eljest kan vara till nytta för redaren. Innan åtgärder av vikt vidtagas, bör han, där omständigheterna det medgiva, inhämta föreskrift

av redaren själv eller det ombud, denne anvisat. Erfordras penningar för fartygets behov och kan icke redarens föreskrift avvaktas, åligge befälhavaren att till medlens anskaffande anlita den utväg, som för redaren är förenad med minsta uppoffring; ej må han utan i yttersta nödfall föryttra något av lasten.

Varder fartyget å utländsk ort taget i mät eller för gäld belagt med kvarstad, och finnes av skeppshandlingarna, att fartyget är för gäld in-tecknat, åligge befälhavaren att ofördröjligen om utmätningen eller kvarstaden underrätta in-teckningshavaren, där denne är för honom känd.

Huruledes bevis om in-teckningsåtgärd må biläggas skeppshandlingarna, därom förordnar Konungen.

70 §.

Såsom sjöman må icke här i riket anställas den som är behäftad med sådant fel på hörsel eller synförmåga eller eljest med sjukdom, lyte eller skada, som gör honom oduglig att sköta den tjänst, anställningen avser, eller med smittosam venerisk sjukdom eller med annan sjukdom, som medför fara för den övriga besättningen; och skall förty, innan någon vinner anställning som sjöman, legitimerad läkares intyg angående hans hörsel och synförmåga samt hälsotillstånd för befälhavaren företes.

Minderårig under fjorton år må ej i skeppstjänst användas, ej heller må i eldartjänst användas minderårig, som icke uppnått sexton års ålder.

När sjöman förhyres, bör, om han är inskriven vid sjömanshus, den vid inskrivningen honom tilldelade sjöfartsbok överlämnas till befälhavaren, vilken äger förvara densamma, till dess sjömannen lämnar tjänsten.

71 §.

Envar av besättningen skall, sedan han blivit förhyrd, av befälhavaren förses med motbok, däri införes uppgift å den resa eller den tid, för vilken sjömannen blivit förhyrd, hans blivande befattning ombord samt den hyra som betingats, så ock, där överenskommelse träffats om övertidsersättning till högre belopp än i 96 § stadgas, det härom träffade avtal; är hyran bestämd till visst belopp för resa, skall i motboken anmärkas, huru lång tid antages åtgå till resan, och skall denna anteckning lända till efterrättelse vid beräkning av hyra i de fall, då sådan, jämlikt de här nedan givna bestämmelser, bör beräknas för viss tid.

I motboken skola antecknas förskott, som vid förhyrningen lämnas sjömannen, de fordringar å övertidsersättning, som må uppkomma, samt de avbetalningar å hyra och sådan fordran, vilka under resan äga rum.

80 §.

Maskinisten åligge särskilt att hava tillsyn å fartygets samtliga ångpannor och maskiner samt ansvara för deras behöriga drift och skötsel ävensom att hava tillsyn å fartygsskrovet inom maskin- och pannrum med därtill hörande kolboxar och tunnlar samt å läns-, belysnings- och andra ledningar ombord med undantag av styrledning, varjämte det åligge honom att biträda befälhavaren vid anskaffande av erforderlig maskinpersonal. Han skall ock utöva uppsikt över maskinpersonalen och hålla tillsyn över de för denna personal avsedda bostäder.

Han före maskindagboken under befälhavarens tillsyn och vare ansvarig för dess riktighet.

När inom del av fartyget, som står under maskinistens tillsyn, ofall inträffar eller fel förmärkes, underrätta han därom ofördröjligen befälhavaren.

Rekvisition av kol och andra för maskinens drift nödiga ämnen skall han i god tid före resans början avlämna till befälhavaren.

87 §.

Är fartyget icke i sjövärdigt skick för den resa, som därmed skall företagas, eller är det så bristfälligt utrustadt eller så illa bemannat eller så hårt eller olämpligt lastat eller så olämpligt barlastat, att livsfara för de ombordvarande kan antagas därigenom uppkomma under resan, eller äro besättningens bostäder vid resans början uppenbart hälsofarliga, och underlåter befälhavaren att vidtaga de åtgärder, som erfordras för undanröjande av förefintliga fel och brister, äge besättningen rätt att erhålla entledigande.

Gör mer än halva antalet av besättningen hos befälhavaren framställning om att, för utrönande av något eller några av de här ovan omförmälda förhållanden, syn måtte företagas, åligge det befälhavaren att anhålla om förrättande av syn, inom riket hos vederbörande tillsynsmyndighet och utom riket hos svensk konsul. Finnes å utrikes ort, där fartyget befinner sig, icke svensk konsul, må ansökning om syn ske hos närmast varande svenske konsul, eller låte befälhavaren syn verkställas av två ojäviga, sakkunniga män, vilka befälhavaren själv tillkallar.

Göres hos befälhavaren framställning om syn först efter det lastning påbörjats och måste last lossas för att synen skall kunna äga rum, är befälhavaren icke pliktig att efterkomma framställningen, med mindre styrman eller maskinist å fartyget deltagar däri.

Efterkommer befälhavaren icke framställningen, äge sjöman rätt att bliva entledigad samt att erhålla hyra och reseersättning som i 86 § sägs.

Där syn enligt denna § hållits utom riket, skall rapport därom ofördröjligen insändas till kommerskollegium, av vederbörande konsul, om sådan tjänsteman haft befattning med synen, men eljest av befälhavaren.

90 §.

Bliver sjöman sjuk eller skadad, skall befälhavaren åt honom bereda nödig vård ombord eller i land; är han till följd av sjukdomen eller skadan för längre tid satt ur stånd att fullgöra sin tjänst eller finnes han behäftad med smittosam venerisk sjukdom eller med annan sjukdom, som medför fara för den övriga besättningen, äge befälhavaren entlediga honom ur tjänsten. Nödgas befälhavare kvarlämna sjuk eller skadad sjöman å utländsk ort, skall han överlämna honom till svensk konsul eller, om sådan tjänsteman där icke finnes, annorledes sörja för att han erhåller lämplig vård.

Avskedas sjöman till följd av skada eller sjukdom, som han genom eget grovt vållande ådragit sig eller därför att han funnits behäftad med smittosam venerisk sjukdom, njute han ej hyra för längre tid, än han förrättat sin tjänst, och kostnaden för hans skötsel och vård må avkortas på hans innestående hyra. Entledigas han icke, njute han ej hyra för den tid, han är ur stånd att förrätta sin tjänst, och ersätte kostnaden för skötsel och vård.

Sjöman, som eljest, medan han är i tjänst, varder sjuk eller skadad, njute full hyra ävensom sjukvård på redarens bekostnad så länge han är kvar i tjänsten; varder han entledigad, erhålle han hyra till dess han avmönstras eller, om avmönstring icke äger rum, till den dag, då fartyget går vidare, ävensom sjukvård på redarens bekostnad under fyra veckor, räknade från den dag, då hans rätt till hyra upphörde.

Har befälhavare å ort, där svensk konsul ej finnes, nödgats för svensk sjömans sjukvård göra utgift, som, enligt vad ovan är sagt, icke ålegat redaren, eller förskjuta mer, än denne ålegat; äge redaren därför undfå ersättning av allmänna medel.

96 §.

Därest medan fartyg ligger i hamn sjömans arbetstid, med undantag för arbete för fartygets säkerhet, överstiger tio timmar eller inom tropikerna nio timmar om dygnet, skall han åtnjuta särskild ersättning för det på övertid utförda arbetet, vilken ersättning icke må till någon av besättningen utgå med lägre belopp för timme än trettio öre med tillägg av en fyrahundradedel av hans hyra för månad.

Finner befälhavare i trängande fall nödigt att å söndagar eller andra här i riket brukliga helgdagar ålägga sjöman att i hamn utföra arbete, som icke berör fartygets säkerhet, erhålle han för den tid, varunder arbetet pågår, likaledes ersättning efter ovan angivna beräkning.

Gör sjöman i hamn nattvakt, utan motsvarande fritid om dagen, vare lag samma.

Vad ovan är stadgat gäller icke om ersättning till styrman och maskinist och skall ej äga tillämpning å fiskefartyg.

108 §.

De å fartyget anställda personer, vilka ej höra till den egentliga besättningen, vare skyldiga att hörsamma befälhavarens föreskrifter med avseende på ordning och skick ombord ävensom att förrätta det arbete, befälhavaren för fartygets säkerhet finner nödigt att ålägga dem. Äro de antagna av redaren eller befälhavaren, tillkomme dem samma rättigheter som besättningen; dock skola bestämmelserna i 96 § beträffande övertidsersättning icke å sådana personer äga tillämpning.

Vad i 81, 101 och 102 §§ är stadgat med avseende å besättningen skall ock lända till efterrättelse med avseende å övriga ombord anställda personer.

285 §.

Befälhavare, som i strid mot vad i 70 § är stadgat anställer sjöman eller använder minderårig för skeppstjänst, straffes med böter, ej under tio kronor. Har användandet av minderårig skett med den minderåriges faders eller målsmans vetskap och vilja, vare jämväl fadern eller målsmannen förfallen till böter, högst tjugu kronor.

Anställer befälhavare sjöman för tid, under vilken denne veterligen är förbunden att tjäna å annat fartyg, straffes med böter, högst tvåhundra kronor.

Lika med befälhavaren straffes redare, där åtgärd, som ovan sagts, företagits med hans vetskap.

288 §.

För vägran att i fall, som i 6 § omförmäles, till besiktningsmän överlämna fartygs nationalitetshandling eller hemortsbevis straffes befälhavaren med böter.

Försummar befälhavare att, när händelse inträffat av sådan beskaffenhet, som i 40 § sägs, därom avgiva rapport eller att anmäla sig för sjöförklaring på sätt i samma § stadgas, dömes till böter.

Befälhavare, som underlåter fullgöra honom enligt 87 § sista stycket åliggande skyldighet i fråga om däri omförmäld rapport, straffes med böter, högst tvåhundra kronor.

289 §.

Missbrukar befälhavare den i 101 § honom medgivna tvångsrätt, eller tilldelar han sjöman bestraffning utan laga skäl eller utan iakttagande av den ordning, som i 103 § är föreskriven, eller ålägger han strängare straff, än 102 § föranleder, eller missbrukar han den rätt att taga sjöman eller passagerare i förvar, som i 47 § omförmäles, eller bryter han mot vad i 45 § är stadgat, eller behandlar han sjöman med onödig hårdhet; straffes med böter, där ej gärningen efter allmän lag bör beläggas med strängare straff.

292 §.

1 mom. Har befälhavare, utan att nödtvång därtill föranlett, gått till sjöss med fartyg, som haft sådana brister till skrov, maskin eller utrustning eller som varit så illa bemannat eller så hårt eller olämpligt lastat eller så olämpligt barlastat, att han bort inse, att resan var förbunden med uppenbar livsfara för dem, som voro ombord, straffes med fängelse i högst ett år eller böter från och med etthundra till och med femtusen kronor.

Lika med befälhavare straffes redare eller annan, där han uppsåtligen förlett befälhavare till sådan förbrytelse eller med råd eller dåd densamma främjat, så ock redare eller annan, som i redares ställe haft befattning med fartyget, där han med vetskap om sådana brister eller fel, som ovan omförmälas, underlåtit att, såvitt det stått i hans makt, hindra fartyget att gå till sjöss.

2 mom. Åsidosätter befälhavare de skyldigheter, som enligt 26 § åligga honom, och är ej sådant fall för handen, som i 1 mom. förmäles, straffes med böter till och med ett tusen kronor.

Till enahanda straff dömes redare eller annan, där han uppsåtligt förlett befälhavaren till sådan förseelse eller med råd eller dåd densamma främjat, så ock redare eller annan, som i redares ställe haft befattning med fartyget, där han med vetskap om, att fel eller brist förelegat i något av de avseenden, 5 a § omförmäler, underlåtit att, såvitt det stått i hans makt, föranstalta om felets eller bristens avhjälpande.

3 mom. Har befälhavare uraktlåtit att iakttaga något av vad enligt 32 § är honom ålagt, straffes med böter till och med ett tusen kronor.

4 mom. Har genom åtgärd eller försummelse, som ovan sagts, skada vållats, må i fall, varom i 1 mom. förmäles, till fängelse i högst två år, samt i de i 2 och 3 mom. nämnda fall till fängelse i högst ett år dömas, där ej gärningen efter allmän lag bör beläggas med strängare straff.

296 §.

Befälhavare, som så förbrutit sig, som i 287, 289, 290, 291, 292, 293 eller 294 § sägs, må, där omständigheterna äro synnerligen försvärande, för viss tid eller för alltid dömas förlustig sådan rättighet att föra fartyg, för vars utövande särskilda villkor äro stadgade.

Om sådan påföljd skall domstolen ofördröjligen underrätta kommerskollegium.

302 §.

Har sjöman påkallat syn å fartyg, på sätt i 87 § sägs, och finnes vid företagen syn, att de uppgifter, som föranlett synen, saknat rimlig grund, dömes till böter, ej under femtio kronor, eller till fängelse i högst två månader. Har sjömannen härvid handlat i uppsåt att bereda sig eller annan fördel eller att göra skada, må till straffarbete i högst två år dömas.

306 §.

Är sjöman genom vårdslöshet eller försummelse i tjänsten vållande till sjöolycka, straffes så, som i 293 § om befälhavare sägs.

Är den skyldige styrman eller maskinist, må han, där omständigheterna äro synnerligen försvärande, tillika förklaras för viss tid eller för alltid förlustig rättigheten att i dylik beställning nyttjas, där för sådan rättighets utövande särskilda villkor äro stadgade. Om sådan påföljd skall domstolen ofördröjligen underrätta kommerskollegium.

311 §.

Brott, som i 285 § andra stycket, 289, 290, 297, 298, 299, 300, 302, 303 eller 308 § omförmäles, må ej åtalas av allmän åklagare, utan att målsägande angivit brottet till åtal; skall brottet straffas efter allmän lag, lände till efterrättelse vad sådan lag stadgar i fråga om rätt till åtal.

314 §.

1 mom. När sjöförklaring av rätten upptages eller sjöförhör, varom i 317 och 320 §§ sägs, verkställes, skola två ojäviga, i sjöväsendet kunniga och erfarna män vara tillstädes för att såsom sakkunniga gå rätten till handa.

Dessa sakkunniga, av vilka åtminstone den ene bör hava utövat tjänst såsom befälhavare å handelsfartyg, skola före utgången av varje år, med tjänstgöringsskyldighet för det följande, utses av rätten. Å sakkunniga skall därförinnan förslag, upptagande minst fem personer, upprättas av handels- och sjöfartsnämnden i staden eller, där sådan nämnd ej finnes, av stadsfullmäktige; dock vare rätten ej bunden av förslaget. För att i de sålunda utseddass ställe, vid inträffat förfall, biträda skola två suppleanter utses; uppstår hinder jämväl för dem, äge rätten för varje särskilt fall tillkalla andra.

Finner rätten, efter samråd med de sakkunniga, att i särskilt fall, med avseende på de däruti förekommande omständigheter, biträde av person med särskild fackkunskap är erforderligt, äge rätten tillkalla sådan att såsom tredje sakkunnig gå rätten till handa.

De sakkunniga njute ersättning av allmänna medel till belopp, som Konungen bestämmer.

2 mom. När vid rådstuvurätt till handläggning förekommer mål angående klander av dispasch, skola, utom domfört antal av rättens ledamöter, tre i handel och sjöfart kunniga och erfarna män hava säte och stämma i rätten. Stadsfullmäktige i stad, vars rådstuvurätt enligt 326 § äger upptaga dylikt mål, skola före utgången av varje år utse dessa särskilda ledamöter att utöva befattningen under det följande året. För att i deras ställe, vid inträffat förfall, tjänstgöra skola tillika tre suppleanter utses; uppstår hinder jämväl för dem, äge rätten för varje särskilt fall tillkalla andra.

De särskilda ledamöterna njute ersättning till belopp, som Konungen bestämmer; skolande denna ersättning av endera parten eller av parterna gemensamt gäldas, efter ty rätten, enligt de i 21 kap. rättegångsbalken stadgade grunder, prövar skäligt.

315 §.

När anmälan till sjöförklarings avgivande skett på sätt i 40 § är stadgat, sammanträdde rätten, så snart ske kan, till sjöförklarings upptagande. Till sammanträdet inkalle ordföranden befälhavaren, med förståndigande att medhava alla de personer, som antagas kunna lämna upplysning i saken, ävensom att förete dagboken i huvudskrift, där den finnes i behåll. Ordföranden äge jämväl till sammanträdet särskilt inkalla vissa personer av besättningen ävensom andra, som antagas kunna lämna upplysning i saken, samt underrätte, senast dagen förut, genom kungörelse i en i orten utkommande tidning och, där så ske kan, genom särskilt meddelande de personer, vilka saken kan angå, eller deras ombud om tiden för sammanträdet ävensom var och när den om händelsen ingivna anmälan med därtill hörande handlingar finnes tillgänglig. Är saken av beskaffenhet att påkalla sjöförhör, underrätte ordföranden ofördröjligen vederbörande åklagare samt, där så erfordras medelst telegram, kommerskollegium om tiden för sammanträdet.

De sakkunniga skola om inkommen anmälan till sjöförklarings avgivande underrättas så snart ske kan, och åligge det dem att taga del av de anmälan bilagda handlingarna samt att för rättens ordförande före sammanträdet skriftligen angiva de förhållanden, om vilka från sjöteknisk synpunkt med avseende å olyckans art upplysningar påkallas.

316 §.

Vid sjöförklarings upptagande skola först befälhavaren och därefter de till upplysning i saken inkallade eller eljest för sådant ändamål närvarande personer var för sig avgiva en såvitt möjligt sammanhängande berättelse angående händelsen; där någons berättelse är ofullständig, otydlig eller obestämd, bör rätten genom lämpliga frågor söka erhålla säker upplysning om vad han verkligen erfarit angående händelsen. De sakkunniga äga att under sammanträdet lämna rätten nödiga upplysningar för sakens bedömande ur sjöteknisk synpunkt och må genom rättens ordförande till personer, som höras, framställa frågor angående sådant, som kan bidra till utredning i ärendet. Sedan samtliga berättelser avgivits, böra, där ej laga hinder finnes möta eller rätten eljest med avseende å sakens omständigheter finner edgång ej böra äga rum, de till upplysning i saken inkallade eller eljest för sådant ändamål närvarande personer sina berättelser, sedan de blivit ur protokollet upplästa, med vittnesed bekräfta.

Till sammanträdet särskilt inkallade personer, som icke tillhöra besättningen, njute ersättning av allmänna medel efter ty om ersättning till vittnen i brottmål är stadgat.

Där befälhavaren eller någon, som eljest av rätten eller dess ordförande erhållit särskild kallelse till sammanträde, icke hörsammar kallelsen, dömes till böter, och äge rätten att vid vite ålägga honom att iakttaga inställelse.

317 §.

Har sjöolycka av större omfattning eller av svårare art inträffat, såsom när fartyg förolyckats eller av besättningen övergivits i sjön, eller förlust av människoliv eller avsevärd skada uppstått därigenom, att fartyget råkat på grund eller stött tillsammans med annat fartyg eller annat föremål, eller när fartyget sprungit läck i sjön, så att bärgningshjälp måst anlitas eller det sökt nödhamn, eller explosion eller eldsvåda av någon betydelse ägt rum ombord, eller lasten eller barlasten förskjutit sig, eller av last större mängd, som, då fråga är om däckslast, beräknas till minst tjugoprocent av densamma, spolats eller kastats över bord; eller har olyckshändelse träffat någon av besättningen eller någon för arbete eller såsom passagerare ombordvarande person, så att döden eller svårare kroppsskada därav följt, eller har någon av besättningen begått självmord, eller har ombord yppats ett flertal fall av smittsam sjukdom eller något fall av skörbjugg, beri-beri eller förgiftning, åligger det rätten att i sammanhang med sjöförklaringens upptagande verkställa sjöförhör, varvid rätten skall söka åstadkomma fullständig utredning angående orsakerna till olyckan. Särskilt bör därvid undersökas, huruvida olyckan härlett sig av:

- 1) fel hos fartyget, dess utrustning eller bemanning;
- 2) orsaker, härrörande från lastningen, såsom att fartyget varit överlastat, eller att lasten varit av farlig beskaffenhet, eller att den varit felaktigt fördelad eller stuvad eller icke behörigen försedd, eller att barlasten varit otillräcklig, otjänlig eller icke behörigen försedd;
- 3) förseelse eller försummelse av befälhavaren eller redaren eller någon av besättningen å fartyget eller annan, som med fartyget haft befattning, eller av befälhavare eller någon av besättningen å annat fartyg;
- 4) förseelse av lots eller vägvisare, bristfällighet i sjökort eller å fyrar, sjömärken eller andra inrättningar till sjöfartens säkerhet eller förseelse eller försummelse av den, åt vilken dylika inrättningars skötsel och vård är anförtrodd.

Kan ej genom förhör inför rätten vinnas fullständig utredning i saken, må rätten förordna om syn å fartyget och vad därtill hörer i den utsträckning, som prövas erforderlig, så ock föranstalta om utredning genom polismyndighet. Rätten äge jämväl med föreläggande av vite förordna, att handlingar och föremål, vilka kunna tjäna till upplysning vid sjöförhöret, skola företes. I övrigt skall vad i 316 § är stadgat äga tillämpning även beträffande sjöförhör.

319 §.

Det i 317 § föreskrivna sjöförhör skall utom riket anställas av vederbörande konsul, därest sjöförklaring inför honom avgives, i sammanhang med dess upptagande, och eljest så snart han genom den i 40 § omförmälda rapport, dagboken, eller annorledes erhållit kännedom om olyckan. Till sjöförhöret inkalle konsuln befälhavaren, med åläggande för honom att medhava dagboken ävensom de personer, vilka antagas kunna giva upplysning angående olyckan. Där det lämpligen kan ske, bör konsuln tillkalla två ojäviga, i sjöväsendet kunniga, helst svenska män att vid sjöförhöret närvara i egenskap av sakkunniga.

Har i här omförmälda fall förhör angående den inträffade olyckan hållits av därtill behörig utländsk myndighet, vare sjöförhör inför konsul ej av nöden, såvida genom det hållna förhöret åstadkommits sådan utredning, som i 317 § avses.

320 §.

Har fartyg förolyckats, utan att någon, som kunnat göra anmälan om olyckan, blivit räddad, eller har eljest sjöförhör med anledning av sådan olyckshändelse, som i 317 § omförmäles, uteblivit; äge kommerskollegium förordna om sjöförhörs anställande å ort, där sådant lämpligen kan företagas. I fråga om sådant förhör lände i tillämpliga delar till efterrättelse vad i 315, 316, 317 och 319 §§ stadgas.

321 §.

Sedan sjöförhör avslutats, skall rätten eller konsuln, som det för rättat, ofördröjligen insända protokoll över sjöförhöret till kommerskollegium. Har fartyget förolyckats, eller kan eljest dagboken från fartyget undvaras, skall denna jämte protokollet insändas men eljest en fullständig avskrift av dagboken i de delar, som angå sjöförhöret. År å

utländsk ort sjöförhör verkställt av vederbörlig myndighet, åligge konsuln att till kommerskollegium insända avskrift av det vid sjöförhöret förda protokoll.

Finnes förhör i något avseende ofullständigt, äge kommerskollegium förordna om nytt förhörs anställande å ort, där sådant lämpligen kan äga rum.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1915.

Vad i 70 § finnes stadgat angående viss ålder för minderårig skall icke utgöra hinder för minderårigs fortsatta användande i det arbete, vari den minderårige användes vid tiden för lagens ikraftträdande.

Sakkunniga, som i 314 § omförmälas, skola för tjänstgöring under år 1915 dessförinnan utses i den ordning, samma § stadgar.

Stockholm den 4 september 1914.

Med undersätlig vördnad.
